

Literatura

Pocta k šedesátým narozeninám Dr. Emila Háchy. Redigoval univ. prof. dr. Jiří Hoetzel. Knihovna právnické fakulty university Komenského v Bratislavě. Svazek 36. Nákladem právnické fakulty univ. Komenského v Bratislavě. V komisi Frant. Řivnáče v Praze. Pro členy Všechnu za 25 Kč. — President nejvyššího správního soudu a docent srovnávacího práva správního na Karlově universitě v Praze JUDr. Emil Hácha slavil letošního roku svoje šedesátiny, o kterých jsme psali v prvním čísle tohoto ročníku našeho časopisu. Přední pracovníci v oboru veřejného práva se rozhodli uctít toto životní jubileum vydáním pocty, o které dnes referujeme. Do této přispěli následujícími pracemi: Prof. dr. Sommer: »Imperium císaře Augusta«, doc. dr. Kliment: »K dějinné proměně pojmu veřejného práva«, prof. dr. Drachovský: »Osvobození podniků veřejných korporací od zvláštní daně výdělkové«, doc. dr. Havelka: »O některých zjevech příbuzných správním aktům«, dr. Havrda: »Práva jazykových menšin při úřadech státních a úřadech místní samosprávy«, doc. dr. »Ervin Hexner: »Organizácia banských vrchností na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi«, dr. Koschín: »Ochrana povrchu proti účinkům dolování«, prof. dr. Laštovka: »Dozor nad samosprávnými územními korporacemi«, doc. dr. Neubauer: »Pojem vyšších zaměstnanců v sociálním pojištění československém«, prof. dr. Peška: »O vlivu manželství na státní příslušnost«, dr. Říha: »Příspěvek k výkladu par. 81 správního řízení«, prof. dr. Schranil: »Recht und Technik des Verwaltungsverfahrens«, prof. dr. Vavřínek: »Nejvyšší správní soud a universita«, prof. dr. Weyr: »O veřejno-právní subjektivitě«, doc. dr. Adler: »Gerichtliche oder politische Garantie der Verfassung«, prof. dr. Hoetzel: »Rovnost před zákonem«, dr. Václav Joachim: »Poměrné zastoupení a imperativní mandát«, dr. Kalousek: »Kdy nabývaly platnosti československé zákony na Podkarpatské Rusi?«, prof. dr. Vošta: »Několik poznámek k otázce vnitrostátní platnosti mezinárodních smluv v československé republice«.

Jest litovati, že pro velký rozsah Háchovy pocty nemůžeme referovati o každém článku zvláště, jak by to také jejich hodnota vyžadovala. Vysoká úroveň díla jest nejlepším uctěním jubilea našeho vynikajícího znalce veřejného práva. Alexander Plecítý.

Kterak dlužno jezdit motorovými vozidly. JUDr. Vladimír Mandl. Nákladem Československého Kompasů. Praha 1932. Stran 51. Cena Kč 9.—. — Knížka obsahuje po krátkém přehledu pojmu motorového vozidla a předepsaném způsobu jízdy, v nichž jsou zpracovány také soudní rozhodnutí, texty příslušných zákonných předpisů. Jich uspořádání vytýkáme zásadní chybu, které se vydavatel může dopustiti, že totiž ve starším předpise, i když není výslovně změněn předpisem novým, na příslušném místě nezpracuje předpis nový. Sbírká má pak pouze sebrán materiál v seznamu chronologickém a každý uživatel musí pak podnikati kompilátorskou práci sám, ačkoliv ji hledá již ve sbírce samé. Jinak knížka obsahuje příslušné předpisy, ačkoliv bychom v ní postrádali ještě předpisy trestní a občanskoprávní, vztahující se na jízdu motorovými vozidly, a snad také potřebné dopravní řády.

dnk

Gustav Radbruch: Rechtsphilosophie. Dritte, ganz neu bearbeitete und stark vermehrte Auflage. Leipzig 1932. Stran 210. — Touto svou prací podle vlastní zpovědi v předmluvě obsažené uzavírá vynikající právní filosof německý Gustav Radbruch své životní dílo na poli právněfilosofickém. Práci Radbruchově slouží za východisko — podobně jako na př. Kallabovi v jeho Úvodu — učení Rickertovo, Windelbandovo a v nemalé míře Laskovo. Právní filosofie je Radbruchovi »die bewertende Betrachtung des Rechts«. Methoda jeho jest vyznačena methodologickým dualismem oproti monismu a relativismem. Na str. 25. se přiznává však k trialismu, kterýžto mu opět umožňuje pojetí

právní filosofie jako kulturní filosofie práva. Dílo skládá se v podstatě ze dvou částí: z obecné a zvláštní.

V obecné části v kapitole, pojednávající o směrech v právní filosofii, podrobuje výstižné kritice přirozenoprávní učení, ukazuje, že to nebyla historická škola, jež zasadila učení přirozenoprávnímu rozhodující ránu, nýbrž Kritická filosofie, nikoliv Savigny, nýbrž Kant. Dále kriticky seznamuje nás s historickou školou samou, s hlavními rysy učení Hegelova, Marxova a Engelsova, přechází pak k juristickému pozitivismu, k Iheringovi a konečně ke Stammlerovi. Pojednává stručně o nejnovějších směrech právní filosofie, dotýká se též čisté nauky právní, nejsa však zcela jí práva.

Právo jest podle Radbrucha to, co podle svého smyslu jest určeno k tomu, aby sloužilo právní ideí. Právní ideu nachází ve spravedlnosti podílné a podstatu této spravedlnosti vidí v rovnosti, v rovném nakládání rovných a v nerovném nakládání nerovných lidí a poměrů. Z ideje spravedlnosti nelze však získati vůdčí myšlenku, jež by vyčerpávajícím způsobem umožnila vyvození právního obsahu. Neboť spravedlnost neříká ničeho o hledisku, pod nímž můžeme jedny označiti za rovné, druhé za nerovné a neurčuje též způsobu nakládání s nimi. Obě otázky mohou býti zodpovězeny toliko z účelu práva. A tak druhou součást ideje právní vidí Radbruch v účelnosti. Tuto otázku po účelu a účelnosti lze však zodpověděti toliko relativisticky, systematickým vyvozením rozmanitých pojetí práva, státu, stran. Na druhé straně však právo jako řád pro spolužití nemůže býti dáno všanc různosti mínění jednotlivců, nýbrž musí býti řádem nade všemi. A tak setkáváme se s třetí součástí právní ideje, jistotou právní. Právní jistota vyžaduje pozitivnosti práva: »wenn nicht festgestellt werden kann, was gerecht ist, so muss festgesetzt werden, was rechtens sein soll und zwar von einer Stelle, die, was sie festgesetzt, auch durchzusetzen in der Lage ist«. Radbruch dospívá pak k závěru, že pozitivnost práva stává se přímo předpokladem jeho správnosti. Tyto tři součástky právní ideje se navzájem vyžadují, ale současně si odporují. Jednotlivá historická údobí zdůrazňují tu tuto, tu onu součást právní ideje. — V obecné části probírá ještě poměr práva k morálce a otázku platnosti práva, kde přes to, že na některých místech výklady jeho prozrazují, že vývoj normologické školy nebyl jím sledován s dostatečným zájmem a porozuměním, otázka filosofického učení o platnosti práva zcela upoutá. V kapitole o logice právní vědy pojednává o interpretaci, stavě proti sobě interpretaci filologickou a juristickou. Nerozlišuje však dostatečně interpretaci a aplikaci, ba lze říci, že pod interpretací rozumí i aplikaci jako tvoření práva, což je ovšem nepřipustné. Přesto však může zde i praktický právník čerpati cenná poučení, tak na př. nepřímo si zjedná správnou představu o dosahu chybně normovaného § 6 obč. zák.

Ze zvláštní části vyzvedám jen pojednání o osobě, vlastnictví, smlouvě, o dědickém právu a o trestním právu.

Ačkoli s některými vývody Radbruchovými, tak na př. s jeho pojmovým vymezením soukromého a veřejného práva, sotva lze souhlasiti, nemůže přece ani jurista v jiném myšlenkovém prostředí vychovaný upříti Radbruchově práci nevšední vědeckou hloubku, bystrost podaných výkladů a mistrné zvládnutí látky.

Dr. Vladimír Kubeš, Brno.

František Teplý: Selské bouře. — Praha. Ministerstvo zemědělství. 1931. s. 374 in-8. Publ. min. zeměděl., 49. Kč 35.—. — Nová publikace neúnavného pracovníka v zemědělských dějinách českých, archiváře Teplého, přináší velice bohatý materiál k selským bouřím. Třebas jde o bouře sedláků v jižních Čechách a časově jsou zprávy omezeny na 17.—18. století, přece — jako vždy u Teplého — ve volné vyprávěcí formě je ukryto mnoho důležitých postřehů, jež právě dosvědčují, že Teplý je jeden z nejlepších znalců našich agrárních dějin.